

Nr 266.

Av herr **Sundberg** m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 111, med förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete m. m.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 111 med förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete skall kostnaden för försäkringen bestridas av arbetsgivaren.

Av det utav ålderdomsförsäkringskommittén avgivna betänkande, som ligger till grund för ifrågavarande kungl. proposition, inhämtas, att försäkringspremierna för vissa yrken bliva så avsevärda, att dessa yrken komma att på ett synnerligen kännbart sätt drabbas av den föreslagna lagen. Sålunda komma exempelvis premierna, beräknade för en årlig arbetsförtjänst av 1,000 kronor, att utgå i följande yrken med nedannämnda belopp:

Stenbrott med stenhuggeri	46 kronor
Sågverk, mindre	45 kronor 70 öre
Stuveriarbete.....	77 kronor 90 öre.

Av en från västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund till Kungl. Maj:t ingiven framställning, vilken jämväl omförmäles uti den vid den kungl. propositionen fogade redogörelsen för i frågan avgivna yttranden, inhämtas, att en över de till förbundet anslutne stenhuggeriidkarnes verksamhet upprättad statistik, avseende femårsperioden 1909—1913, givit till resultat följande *medeltals*-siffra för de nämnda åren:

- 1) Antal arbetare: 4,548 st.
- 2) Arbetslöner: för samtliga brottbasar, stenhuggare, dagsverkare och övriga verkliga arbetare, föreståndare och tjänstemän, med den inskränkning kommittéförslaget angiver kronor 5,059,747: 87
- 3) Utgifter för olycksfallsförsäkring » 40,937: 63
- 4) Eget kapital i rörelsen » 4,992,090: 25
- 5) Deklarerad förtjänst av stenhuggerirörelsen » 347,269: 06

I sammanhang härmed gör nämnda stenhuggeriidkareförbund följande uttalande:

»Enligt ålderdomsförsäkringskommitténs förslag skulle för stenbrott med stenhuggeri premien utgå med 46 ‰ av årlig arbetsförtjänst, alltså:

46 ‰ av kronor 5,059,748: —	utgör	kronor 232,748: —
Drages härifrån den utgift för arbetareförsäkring, som		
enligt nu gällande lag i verkligheten blivit erlagd	»	40,938: —
återstår som ifrågasatt ökad försäkringssumma		kronor 191,810: —

Då den deklarerade förtjänsten visar sig vara kronor 347,269, så utgör denna ifrågasatta ökning den oerhörda andelen av i det närmaste 55 1/4 % å hela förtjänsten för rörelsen.

Om vidare från förtjänsten	kronor 347,269: —
drages denna ökning	» 191,810: —
så återstår av förtjänsten	kronor 155,459: —

till förräntning av och vinst å i rörelsen nedlagda egna kapital, kronor 4,992,090, utgörande mindre än 3 1/8 % av detta kapital.»

De sålunda lämnade uppgifterna, vilkas riktighet vi icke ha någon anledning att betvivla, giva uppenbarligen vid handen, att det föreliggande förslaget måste medföra allvarliga påföljder för stenhuggerirörelsen med hänsyn till såväl dess förmåga att förränta i rörelsen nedlagt kapital som dess möjlighet att bereda arbetarne i industrien skäliga inkomster. I detta sammanhang torde böra framhållas, att enligt ovan-nämnda betänkande försäkringsavgiften för den med den svenska stenhuggerirörelsen starkt konkurrerande norska stenhuggeridriften utgör 28 kronor för 1,000 kronors arbetsförtjänst. Då uti denna premie läro ingå även sjukförsäkringsavgift av 4 kronor, torde emellertid i verkligheten den norska premien utgöra endast 24 kronor.

Huru de i förslaget angivna premierna komma att verka för vissa andra industrier, äro vi för närvarande icke i tillfälle att uppgiva, men då exporten av sten från Sverige under år 1913 uppgick till ett värde av 21,700,000 kronor samt under samma år i stenindustrien var sysselsatt en arbetarstam av cirka 12,000 personer, torde den allvarliga inneböörden av lagförslaget uti nu berörda hänseenden vara oomtvistlig.

Att i någon som helst avsevärd mån överflytta den ökade försäkringskostnaden på konsumenterna, torde på grund av rådande förhållanden icke vara tänkbart.

Då det icke heller lärers kunna ifrågasättas, att de industrier, som drabbas tyngst av lagförslaget, erhålla lindring genom reduktion av skadeersättningarna till arbetarne, torde annan utväg för undanröjande av nu angivna betänkligheter mot förslaget icke finnas, än att bidrag från det allmännas sida lämnas de arbetsgivare, för vilka avgifterna bliva synnerligen betungande. Kungl. Maj:t synes icke heller hava varit främmande för en sådan tanke, enligt vad departementschefens yttrande i ärendet giver vid handen, ehuru Kungl. Maj:t ansett frågan om statsbidrag för närvarande vara för litet utredd.

Den ekonomiska utredning, som lärers vara nödig för upptagande av ett anslag för ifrågavarande ändamål i riksstaten, synes emellertid väl kunna utföras före fastställandet av 1918 års riksstat, helst föreslagna lagar icke skulle träda i kraft förr än den 1 januari 1918; och torde Kungl. Maj:t därefter och med stöd av vunnen erfarenhet i fråga om behovet årligen göra framställning om dylikt anslag.

Däremot synes hinder icke böra möta att redan nu i lagen införa ett stadgande om statsbidrag, efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall, åt de industrier, vilka härpå kunna göra ett berättigat anspråk.

Vi tillåta oss därför hemställa,

att riksdagen måtte för sin del besluta att uti nu ifrågavarande förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete införa i 1 § ett nytt moment, så lydande:

Därest försäkringsavgifterna enligt i denna lag stadgade grunder skulle för någon arbetsgivare bliva synnerligen betungande, må, på därom gjord framställning, Kungl. Maj:t, efter prövning i varje särskilt fall, bevilja sådan arbetsgivare skäligt bidrag av statsmedel till fullgörande av avgiftsskyldigheten i fråga.

Stockholm den 13 april 1916.

Axel Sundberg.

Aug. Larsson.

Wilh. Hellberg.
